KOREA

ZEMĚ HLEDÍCÍ DO BUDOUCNOSTI

FRAUS

Velvyslanectví
Korejské
republiky

KOREA: ZEMĚ HLEDÍCÍ DO BUDOUCNOSTI

OBSAH 1

CO VÍTE O JIŽNÍ KOREJI? 2

ÚVODNÍ INFORMACE O JIŽNÍ KOREJI 3

POLOHA 3

KLIMA A PODNEBÍ 3

OBYVATELSTVO 3

STARÁ KOREA 4

NÁRODNÍ SYMBOLY 4

RŮZNORODOST A NEZÁVISLOST SOUČASNÉ KOREJE 5

JAPONSKÁ IMPERIÁLNÍ OKUPACE (1910–1945) 5

Víte, kdy se Korejci poprvé setkali s Čechoslováky? 7

ŠEDESÁT LET OD ROZDĚLENÍ KOREJSKÉHO POLOOSTROVA 8

Severní Korea 9

Demilitarizované pásmo 9

SOUČASNÁ KOREA 10

Jižní Korea a Organizace Spojených národů 11

Co Jižní Korea vyrábí? 12

K čemu všemu vám v Jižní Koreji pomůže mobil? 12

Světové události v Jižní Koreji 13

TAJEMSTVÍ KOREJSKÉHO ÚSPĚCHU 13

VZDĚLÁNÍ 14

SÍLA NÁRODA 14

MEZINÁRODNÍ PODPORA A OBĚTI 15

HANGUL – SYSTÉM SPRÁVNÝCH HLÁSEK PRO VZDĚLÁNÍ LIDU 15

Korejské písmo 16

ŽIVOT ŠKOLÁKŮ V JIŽNÍ KOREJI 17

PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI A KULTURNÍ PAMÁTKY JIŽNÍ KOREJE 19

Ostrovy Koreje 20

KOREJSKÁ KUCHYNĚ 22

KOREJSKÁ TRADIČNÍ HUDBA A TANEC 23

KOREJSKÁ POPKULTURA 24

Korejská vlna v České republice 24

Láska Korejců k Praze 25

BUDOUCNOST A VÝZVY JIŽNÍ KOREJE – SJEDNOCENÁ KOREA 26

KOREA A ČESKO 27–28

CO VÍTE O JIŽNÍ KOREJI?

Mnozí z vás už slyšeli o mobilech Samsung, automobilech Hyundai či zpěvákovi PSY, který se proslavil písní *Gangnam Style.* Víte, že pocházejí ze stejné země – z Jižní Koreje?

Hyundai Motor, Nošovice, Česká republika

Mobilní telefony Samsung

Zpěvák PSY

Ačkoli Jižní Korea leží ve východní Asii, daleko od naší vlasti, je nám všem možná mnohem bližší, než vůbec tušíme.

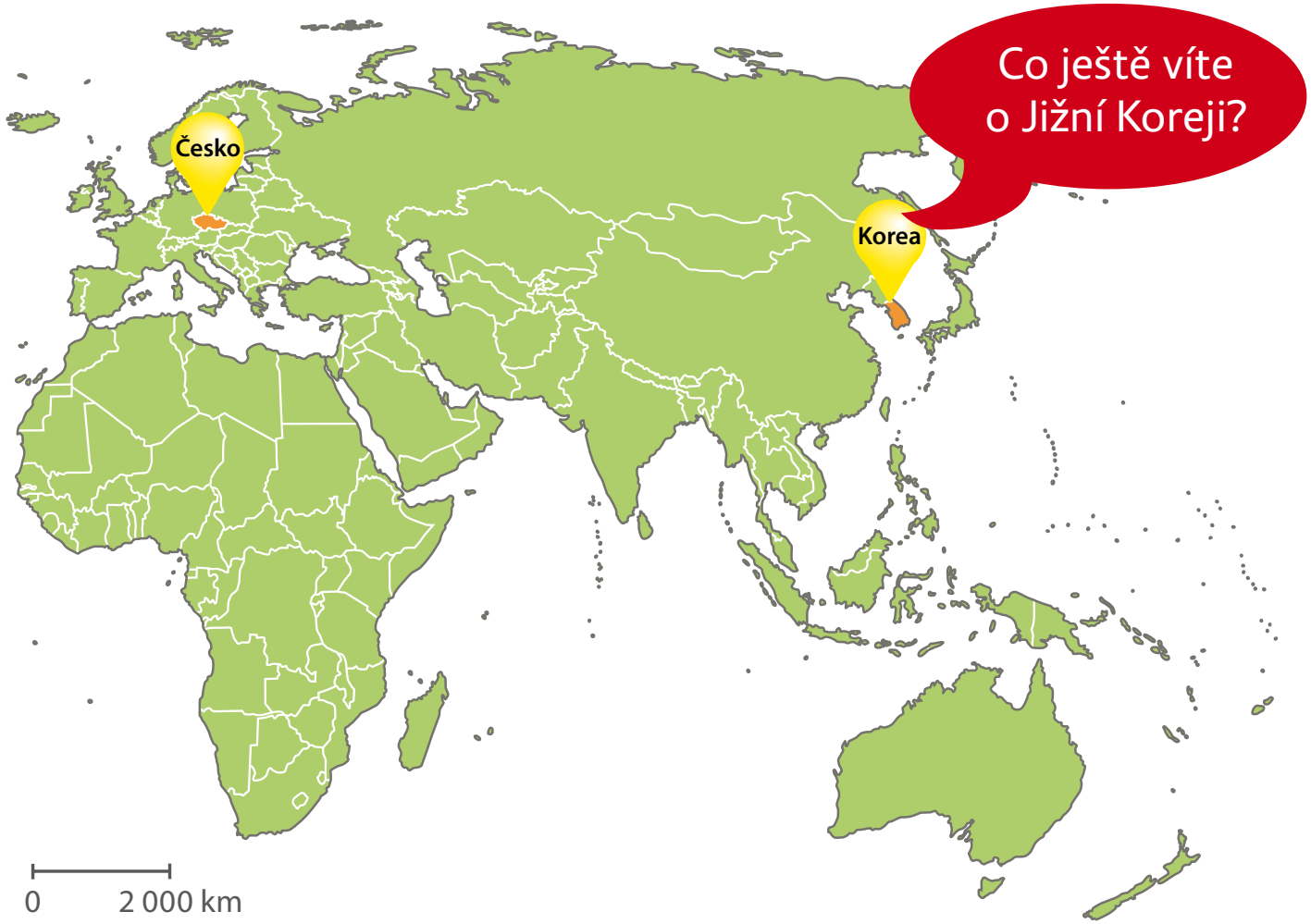

ÚVODNÍ INFORMACE O JIŽNÍ KOREJI

Korea na mapě světa

Rozdělená Korea

POLOHA

Jižní Korea, oficiálně nazývaná Korejská republika, se nachází ve východní Asii. Leží na Korejském poloostrově obklopeném Žlutým a Východním mořem a jejím hlavním městem je Soul (Seoul). Země se rozkládá na území o rozloze 99 720 km², tj. přibližně 1,3krát větším, nežli je území Česka. Soul je od Prahy vzdálen 8 260 km, což je trasa, již lze letadlem překonat za 9 až 10 hodin.

Jižní Koreu s její zeměpisnou rozlohou 99 720 km² lze v pevninské Evropě srovnat s Maďarskem, které plošně měří cca 93 000 km². Celá Korea má pak rozlohu přibližně 219 000km² a v Evropě jí v daném ohledu nejvíce odpovídá Bělorusko se svými 207 000 km².

KLIMA A PODNEBÍ

Jižní Korea je hornatá země. Více než 70 % její rozlohy představují hory. Panuje zde kontinentální klima se čtyřmi ročními obdobími. Počasí na jaře a na podzim je podobné jako v Česku, kde je však zima delší a chladnější, zatímco léto v Koreji je naopak teplejší a s vyšší vlhkostí.

OBYVATELSTVO

Počet obyvatel Jižní Koreje čítal v roce 2015 zhruba 50 milionů. Největším sídlem s nejvyšší hustotou zalidnění je hlavní město Soul, které má 10 milionů obyvatel. V roce 2015 žilo v Jižní Koreji přibližně 1,74 milionu cizinců, což obnáší 3,4 % všech obyvatel. Počet cizinců nadále rychle narůstá.

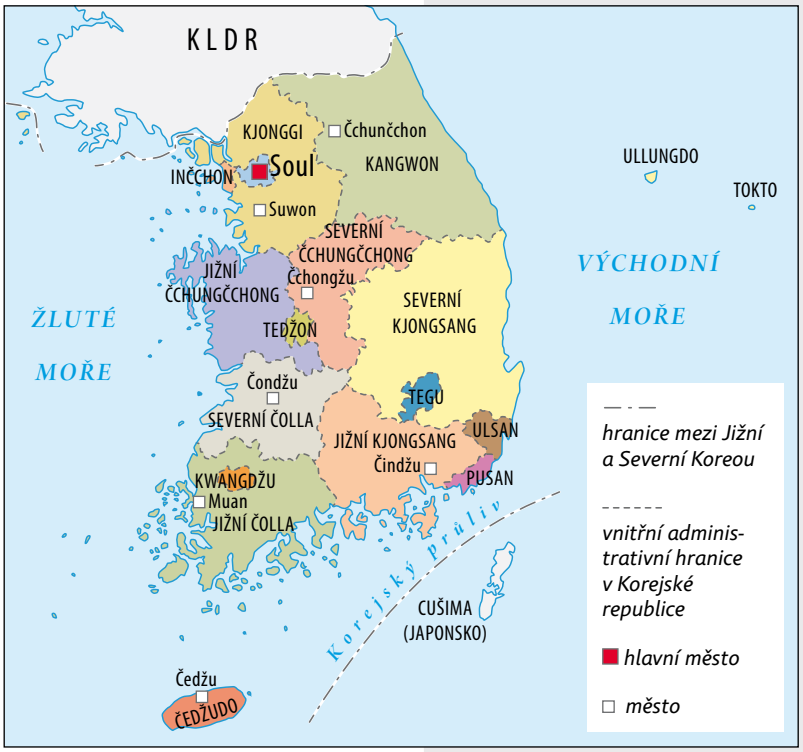

Jižní Korea (politické rozdělení)

STARÁ KOREA

Stará Korea

Lidé začali osidlovat Korejský poloostrov před 700 000 lety. První stát, který na poloostrově vznikl, se nazýval *Kočoson* (*Gojoseon*, založen 2333 př. n. l.).

Po pádu Kočosonu vytvořilo několik kmenů samostatné kmenové státy, z nichž tři nejmocnější ovládly sousední území a daly vznik třem královstvím, která se nazývala *Kogurjo (Goguryo)*, *Silla (Silla)* a *Pekče (Baekje)*. Ačkoliv tato království měla vlastní systém práva i vlády, jejich příslušníci tvořili jeden národ zvaný *Han* a hovořili stejným jazykem. V roce 668 n. l. *Silla* ovládla ostatní království a založila tak *Sjednocenou Sillu*.

Po Sjednocené Sille následovalo období vlády dynastie *Korjo* (*Goryeo*, 918–1392), z jejíhož jména je odvozen název státu – Korea. Po pádu Korjo byla založena dynastie *Čoson* (*Joseon*, 1392–1910), nejdéle trvající a zároveň poslední dynastie na Korejském poloostrově.

Železniční most přes řeku Han (v popředí)

Řeka Han (nebo též Hangang) je 2. nejdelší řekou Korejské republiky a 4. nejdelší řekou Korejského poloostrova. Slévá se ze dvou hlavních přítoků – jeden pramení v horách Tchebeksan v Jižní Koreji, druhý na úpatí Diamantových hor (Geumgangsan) v Severní Koreji. Protéká mimo jiné Soulem, kde dosahuje šíře kolem 1 000 m. Dříve, v dobách Tří království, představovala důležitou cestu vedoucí do tehdejší Číny přes Žluté moře, do něhož se Han vlévá.

Trigram je spojení tří symbolů, přerušovaných a nepřerušovaných čar, jež představují síly *jin* a *jang*. Jejich kombinace vytváří 8 základních trigramů, které reprezentují různé prvky, jako jsou například nebe, země, vítr, oheň aj. Trigramy mají původ ve starověké čínské filozofii.

NÁRODNÍ SYMBOLY

Vlajka Korejské republiky

Jihokorejská vlajka se nazývá *Tchegukki* a v jejím středu se nachází kruh rozdělený do dvou stejných částí. Horní červený půlkruh představuje sílu *jang*, spodní modrý půlkruh symbolizuje sílu *jin*. Jedná se o dvě kosmické, sobě protikladné a přitom vzájemně se doplňující síly. Kruh je obklopen čtyřmi trigramy, jež se nalézají v rozích vlajky. Každý trigram (= skupina tří znaků) symbolizuje jeden ze základních vesmírných živlů – nebe (☰), zemi (☷), oheň (☲) a vodu (☵) – které na vlajce dohromady vytvářejí harmonii (soulad).

Národní květinou Jižní Koreje je ibišek (korejsky *mugunghwa*). Na rozdíl od jiných květin je ibišek velmi houževnatý a odolný proti plísním i hmyzu. Význam květiny jako symbolu vyplývá z jejího jména – korejské slovo *mugung* mimo jiné znamená nesmrtelnost. Toto slovo trefně vystihuje houževnatou povahu korejské kultury a odhodlání a vytrvalost korejského národa. A právě díky tomuto duchu si země dokázala udržet nezávislost a ubránila se před neustálými nájezdy a útoky okolních zemí.

Květ ibišku

Ibišek syrský

RŮZNORODOST A NEZÁVISLOST SOUČASNÉ KOREJE

Korea ve svých moderních dějinách překvapivě zažila podobné výzvy a složité okamžiky jako Česko. A stejně jako ono se s nimi nakonec vypořádala a dokázala je překonat. Následující odstavce vás stručně provedou Koreou ve 20. století, abyste lépe porozuměli její současné podobě.

JAPONSKÁ IMPERIÁLNÍ OKUPACE (1910–1945)

Podobně jako bylo Československo v letech 1938–1945 okupováno nacistickým Německem, byla i Korea v roce 1910 násilně připojena k císařskému Japonsku, jež vyhrálo válku nad Čínou i Ruskem a stalo se obávanou a dobře vyzbrojenou asijskou mocností. Okupace Koreje trvala až do srpna 1945.

Japonská koloniální nadvláda měla na Korejce tvrdý dopad zejména z hospodářského hlediska – Japonci zemi vykořisťovali a většina jejích obyvatel těžce strádala. Korejské hospodářství bylo založeno na zemědělství, z mnoha korejských zemědělců se stali nájemní statkáři a museli odvádět přes polovinu své úrody. Do roku 1932 stoupl podíl obdělavatelné půdy vlastněné Japonci na 52,7 % (v roce 1910 činil 7 %). Navíc japonské podniky ovládaly v podstatě veškerý korejský průmysl.

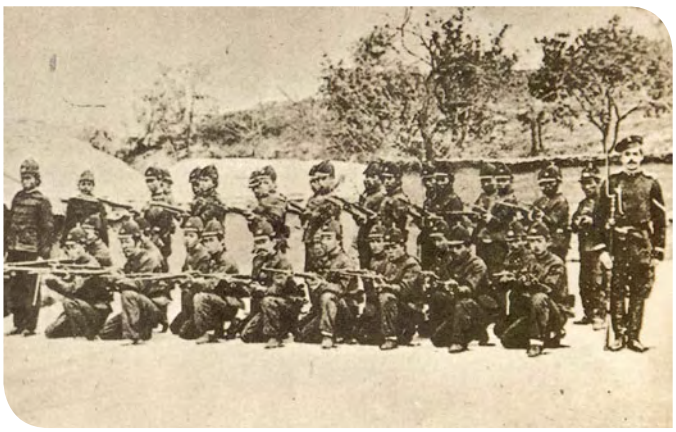

Japonská vojenská jednotka

Poprava korejských vlastenců

Ženy útěchy zavlečené do táborů japonské armády

Koloniální nadvláda se tvrdě podepsala i na korejské společnosti. Během druhé světové války bylo do Japonska posláno na nucené práce 450 000 korejských mužů a během let 1932 až 1945 bylo cca 200 000 korejských žen donuceno sloužit japonským vojákům jako sexuální otrokyně.

Socha připomínající korejské sexuální otrokyně byla vztyčena v Soulu a ve Spojených státech amerických.

Dívky, které byly zajaty a uneseny z rodin, aby sloužily jako sexuální otrokyně v japonské armádě, se eufemisticky nazývají *ženy útěchy*. V srpnu 2014 bylo naživu ještě 49 obětí ve věku 80 až 90 let. Tyto ženy demonstrují každou středu před japonským velvyslanectvím v Soulu a žádají od japonské vlády především upřímně míněnou omluvu, přiznání podílu japonské vlády a vojska na tomto zločinu, uznání způsobu a míry porušení mezinárodního práva a dále finanční odškodnění jednotlivých obětí. V roce 2011 se konala demonstrace již potisící a tyto akce pokračují až do současnosti.

Demonstrace konající se pravidelně každou středu

Demonstrace na podporu korejské nezávislosti

Zhruba v období 20. let 20. století se císařské Japonsko rozhodlo postupovat dle politiky asimilace, jejímž cílem bylo zničit korejskou národní identitu. Na základě této politiky si Korejci museli změnit korejská příjmení na japonská a ve veřejných institucích, včetně škol, byla zakázána korejština.

ČESKOSLOVENSKÝ DENNÍK

Československý denník, který během první světové války vydávaly československé legie v Rusku, přinesl dne 18. března 1919 zprávu o korejském *Hnutí pro nezávislost 1. března*. Později deník otiskl další dvě zprávy – o zabavení tiskařských strojů, na kterých byl tištěn časopis vyzývající k protestu za nezávislost, a popis tvrdého potlačení demonstrací Japonci.

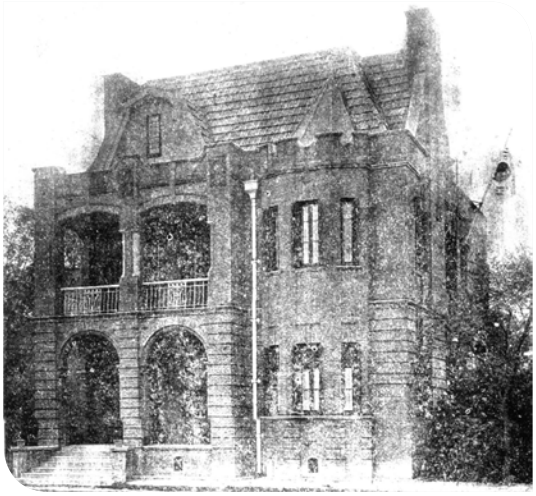

Sídlo Prozatímní vlády Korejské republiky v Šanghaji

Během tohoto období bylo v Koreji i v zahraničí zaznamenáno několik odbojových hnutí. Mezi nejvýznamnější patří celonárodní pokojná manifestace nazvaná *Hnutí 1. března*, jež byla ovlivněna projevem Woodrowa Wilsona, hlásajícího právo na sebeurčení národů. 1. března 1919 vyhlásilo třicet tři předních Korejců *Deklaraci nezávislosti*. Její vyhlášení rozpoutalo národní povstání za nezávislost Koreje. Přibližně dva miliony Korejců se zúčastnily více než 1 500 demonstrací trvajících celé měsíce.

Prozatímní vláda Korejské republiky

Mnoho demonstrantů bylo během nepokojů zabito císařskou policií a armádou, avšak na druhou stranu toto hnutí posílilo v korejském národě pocit sounáležitosti a vedlo k ustavení Prozatímní vlády Korejské republiky v čínské Šanghaji 13. dubna 1919. Prozatímní vláda zastupovala vůli korejského lidu, hlásila se k demokracii a republikánskému zřízení a zároveň sloužila jako organizace řídící hnutí za nezávislost.

Víte, kdy se Korejci poprvé setkali s Čechoslováky?

První zásadní kontakty byly navázány během konce první světové války v Rusku a Číně, tedy v době, kdy Korea i Československo bojovaly za svoji nezávislost.

V Rusku se zformovaly československé legie čítající přibližně 60 000 vojáků, kteří odmítli bojovat na straně Rakouska-Uherska. Tito vojáci se brzy ocitli uprostřed ruské revoluce a postavili se proti bolševikům. Později se shromáždili ve Vladivostoku a čekali na přesun do nově vzniklé Československé republiky.

Šanghaj na počátku 20. století

Korejci žijící ve Vladivostoku během první světové války

Vladivostok na počátku 20. století

V lednu 1919 odcestoval čelní představitel Prozatímní vlády Korejské republiky ze Šanghaje do Vladivostoku a navštívil tam mladého legionáře generála Radolu Gajdu. Hledal u něj zejména podporu pro korejské hnutí za nezávislost. O pár měsíců později se na cestě z Asie do Československa zastavil generál Gajda v Šanghaji a setkal se s korejskou Prozatímní vládou.

Korejský deník *Tongnip sinmun* o této události informoval a o Gajdově podpoře korejského hnutí otiskl dva články. V jednom z nich generál Gajda hodnotil hnutí za nezávislost velmi pozitivně a doslova uvedl: *„Den, kdy dosáhnete nezávislosti, se přiblížil.“*

Jak čeští, tak korejští předci museli tvrdě bojovat, aby vznikla samostatná Česká (respektive Československá) republika i Korejská republika, země s pevně zakořeněnými hodnotami demokracie a lidských práv.

Památník čs. legionářů ve Vladivostoku

ŠEDESÁT LET OD ROZDĚLENÍ KOREJSKÉHO POLOOSTROVA

Děti v době války

Fotografie z válečných let

Když se řekne Korea, pravděpodobně začnete uvažovat, zda se hovoří o Severní, či Jižní Koreji. Samotný název Korea může být matoucí, proto se používá toto rozdělení. Kde se však vzalo? Proč vznikl jižní a severní stát? A čím se jejich obyvatelé liší?

Nákladní automobil na 38. rovnoběžce

Foto z vyhlášení korejské nezávislosti

Podívejme se, co následovalo po osvobození Koreje zpod japonské nadvlády v roce 1945. Na konci druhé světové války vzniklo globální napětí, které vyústilo v tzv. studenou válku. Na základě dohody USA a SSSR obsadila americká armáda území Koreje na jih od 38. rovnoběžky a sovětská armáda severní část země, přičemž obě velmoci prosazovaly na okupovaném území svůj politický systém.

I Sung-man (Lee Seung-man), první prezident Korejské republiky

Přehled událostí v Koreji během 1. poloviny 20. století	
1910–1945	okupace Japonskem
15. srpen 1945	vyhlášení nezávislosti
10. květen 1948	všeobecné volby v Jižní Koreji
15. srpen 1948	založení Korejské republiky
25. červen 1950	začátek korejské války
27. červenec 1953	podepsání příměří

V listopadu 1947 přijalo Valné shromáždění OSN rezoluci, že se mají v Koreji uskutečnit volby pod dohledem komise OSN. Sovětský svaz to však odmítl a neumožnil představitelům komise přístup do severní části Koreje. Valné shromáždění OSN proto přijalo další rezoluci vyhlašující volby v oblastech přístupných komisi. A tak se 10. května 1948 konaly první svobodné volby v Koreji, avšak pouze na území jižně od 38. rovnoběžky. Na základě voleb vznikl stát Korejská republika.

25. června 1950 napadlo vojsko Severní Koreje Korejskou republiku a začala korejská válka. Rada bezpečnosti OSN jednomyslně odsoudila severokorejskou invazi, rychle schválila pomoc Jižní Koreji a poslala jí armádní jednotky a lékařské týmy ze šestnácti členských zemí. O několik měsíců později vstoupily do korejské války statisíce dobrovolníků z Číny, a to na straně Severní Koreje. Jižní Koreji a vojskům OSN se podařilo útoky odrazit, avšak za cenu ohromných ztrát na životech na obou stranách – ve válce zemřelo 2,5 milionu civilistů a statitisíce vojáků.

Válku ukončilo v roce 1953 podepsání příměří, avšak bez mírové smlouvy. Dodnes tak jako nárazníková oblast mezi dvěma Korejemi slouží tzv. demilitarizované pásmo, což je zhruba čtyřkilometrový pás podél hranice ostře hlídaný armádami obou zemí.

Severní Korea

Na severu Korejského poloostrova vzniklo za podpory Sovětského svazu území ovládané komunistickým režimem a nazývané Korejská lidově demokratická republika (KLDR).

Kromě obrovských ztrát na lidských životech a devastace korejského národa se válka podepsala i na samotném poloostrově – byl zcela rozbombardován. Během války tak byla zničena veškerá hospodářská infrastruktura, která v Koreji zbyla po okupaci Japonskem.

Demilitarizované pásmo

Demilitarizované pásmo je území přibližně 250 km dlouhé a 4 km široké, které se táhne napříč Korejským poloostrovem. Je to jedna z nejstřeženějších a nejopevněnějších oblastí na světě. Uvnitř demilitarizovaného pásma se nachází vesnice Pchanmundžom (Panmunjeom) s přechodem mezi oběma státy a místem pro jednání představitelů obou zemí.

Díky své odříznuté poloze se demilitarizované pásmo stalo během posledních 60 let jednou z nejzachovalejších přírodních rezervací na světě.

Jižní Korea plánuje vyhlásit tuto oblast Světovým mírovým parkem, územím míru a života, jež bude symbolizovat touhu Koreje po míru a sjednocení.

Příroda v demilitarizovaném pásmu

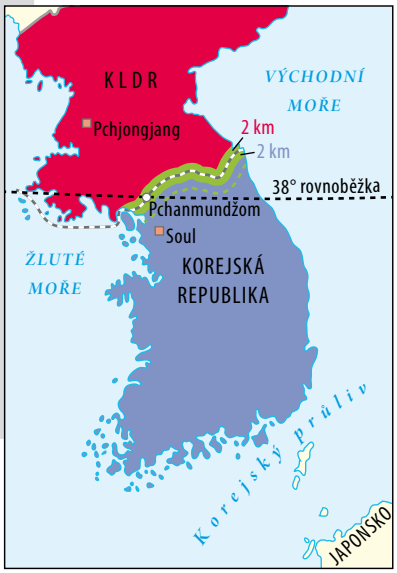

demilitarizované pásmo
hranice mezi Jižní a Severní Koreou
kontrolní linie
hlavní město

Bojů v Koreji se na straně vojsk OSN účastnil také hrdina z druhé světové války – generál **Douglas MacArthur**, který svými taktickými dovednostmi výrazně napomohl k porážce Japonců. Jeho úsilí v Koreji však neskončilo úplným úspěchem. MacArthur se dostal do rozporů s prezidentem USA Trumanem. Prosazoval radikálnější postup v boji a prezidentem byl nakonec odvolán z velení.

Douglas MacArthur

Českým účastníkem korejské války byl i pražský rodák **Borek Lee Hašpl**. Ten v poválečných letech studoval v USA a později se přihlásil k americké armádě. Za hrdinství v boji byl vyznamenán. Své vzpomínky na válku společně s některými spolubojovníky zachytil také v knižní podobě.

Borek Lee Hašpl

SOUČASNÁ KOREA

Poválečné ruiny

Moderní Soul

Jak se ze země plné trosek a popelu zázrakem stal moderní a hospodářsky vyspělý stát? Jižní Korea dosáhla nebývalého ekonomického růstu především díky vývozu svých výrobků a výstavbě těžkého a chemického průmyslu. Hrubý domácí produkt (HDP) na hlavu vzrostl z pouhých 82 dolarů v roce 1955 na téměř 29 000 dolarů v roce 2014, a tak se Jižní Korea stala 13. největší ekonomikou na světě. Tento obrovský nárůst se často popisuje jako „zázrak na řece Han".

Jižní Korea patří spolu s Tchaj-wanem, Hongkongem a Singapurem mezi přední nově industrializované země, v roce 1996 se stala členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a zařadila se mezi vyspělé státy světa. V roce 2010 byla Jižní Korea přijata do Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) při OECD a namísto příjemce pomoci se stala poprvé dárcem.

HDP (hrubý domácí produkt) je ekonomická veličina pro určení výkonnosti hospodářství příslušného státu. Zpravidla značí celkovou finanční hodnotu zboží a služeb nově vytvořených v jednom kalendářním roce.

OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development, česky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) vznikla roku 1961. Její sídlo se nachází v Paříži. OECD sdružuje 34 ekonomicky vyspělých států světa, které se hlásí k demokracii a tržní ekonomice. Organizace podporuje vzájemnou mezistátní spolupráci, pracuje na odbourávání překážek vzájemného obchodu, snaží se podporovat hospodářský růst a tím například i snižování nezaměstnanosti.

Pukčchon (Bukchon), tradiční historická čtvrť v Soulu

Čtvrť Mjongdong (Myeongdong) v Soulu

Soulská čtvrť Kwanghwamun (Gwanghwamun)

Jižní Korea a Organizace spojených národů

Pan Ki-mun

Jižní i Severní Korea se staly právoplatnými členy OSN až 17. září 1991 – na 46. valném shromáždění OSN. Ačkoliv OSN hrálo v moderní korejské historii významnou roli, nebyly návrhy na přijetí Jižní a Severní Koreje po dlouhou dobu úspěšné kvůli střetávání zájmů velmocí. Problém byl vyřešen, když byly do OSN přijaty obě země zároveň.

Jižní Korea se do spolupráce v OSN zapojila velmi aktivně – posílá například civilní dobrovolníky a vojenské mírové sbory do nepokojných oblastí po celém světě. V roce 2007 byl bývalý korejský ministr zahraničí **Pan Ki-mun** (Ban Ki-moon) zvolen generálním tajemníkem OSN a od roku 2012 pokračuje v druhém pětiletém období. Pan Ki-mun je ve světových dějinách v pořadí osmým řádně zvoleným generálním tajemníkem OSN, prvním Korejcem a teprve druhým obyvatelem Asie v této významné a prestižní funkci.

Jižní Korea se v hospodářství stejně jako Česká republika zaměřuje na vývoz, který tvoří více než 50 % HDP. V roce 2014 se Jižní Korea řadila na 5. místo ve vývozu a na 6. místo v pořadí obchodních velmocí. Dosud podepsala dohodu o volném obchodu se čtrnácti zeměmi a regiony včetně Evropské unie, Spojených států amerických a Číny, o dalších se jedná. Země je na světovém trhu silným konkurentem zejména v lodním, automobilovém, ocelářském, rafinérském a strojírenském průmyslu a stavitelství a také ve výrobě elektroniky.

Organizace spojených národů vznikla 24. 10. 1945 v americkém San Franciscu (USA). Jejím cílem je rozvíjet mezinárodní spolupráci na různých úrovních a také napomáhat k mírovému řešení v oblastech zasažených válečnými konflikty. K zakladatelům této organizace, jež nahradila předválečnou Společnost národů, patřilo rovněž Československo.

Jan Masaryk

Tehdejší čs. ministr zahraničí **Jan Masaryk** patřil, podobně jako dnes Pan Ki-mun, k uznávaným světovým diplomatům. Aktivně podporoval vznik OSN a byl dokonce jedním ze zvažovaných kandidátů na post jejího prvního generálního tajemníka.

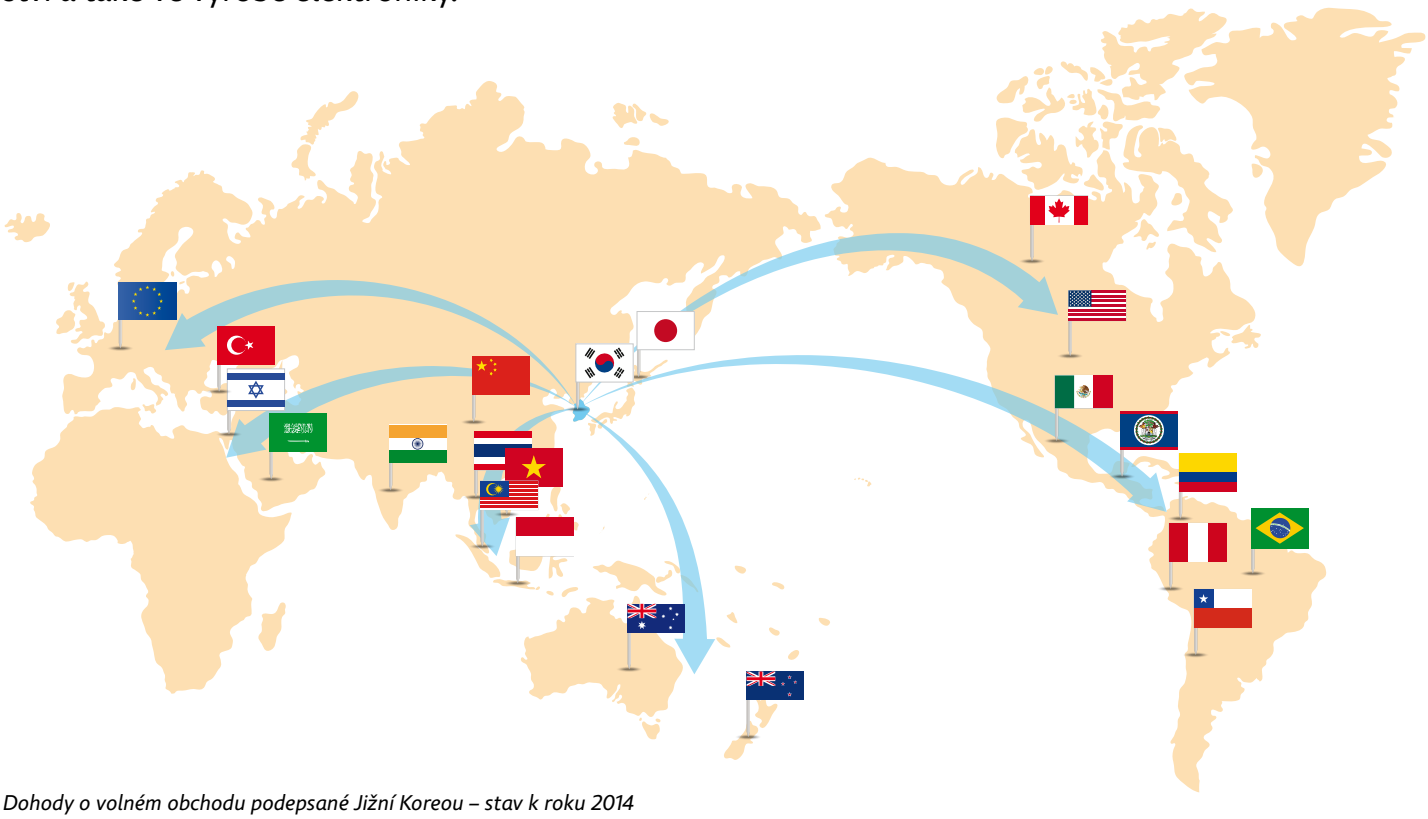

Dohody o volném obchodu podepsané Jižní Koreou – stav k roku 2014

Přehled základních údajů o korejském hospodářství (2014) – srovnání ve světovém měřítku	
HDP 28 739 dolarů na hlavu (13. místo)	**Mezinárodní obchod** **(bez obchodu uskutečněného uvnitř EU)** 5. místo – export | 6. místo – import 6. místo – v pořadí obchodních velmocí

V Koreji se zrodilo bojové umění zvané **taekwondo**, které dosáhlo značné popularity po celém světě. Jeho cílem není úmyslný boj, nýbrž pouze sebeobrana. K zásadám taekwonda patří mimo jiné čestnost, spravedlnost a sebeovládání. Taekwondo je populární také v Česku, kde působí řada jeho zkušených učitelů.

Co Jižní Korea vyrábí?

Samsung Electronics je jedním z největších výrobců elektroniky na světě – vyrábí např. špičkové chytré telefony, tablety, počítače a televizory, je jedničkou na globálním trhu s mobilními telefony a televizory.

Korejské společnosti *Samsung* a *LG* vyrábějí a vyvážejí televize do celého světa – společně ovládají přibližně polovinu světového trhu s televizory a monitory.

Jižní Korea je rovněž silným hráčem na trhu s loděmi a automobily.

K čemu všemu vám v Jižní Koreji pomůže mobil?

1. K tomu, abyste si pomocí speciální donáškové aplikace objednali oblíbené jídlo.
2. K tomu, abyste si nakoupili potraviny přes internet.
3. K tomu, abyste si zarezervovali lístky do kina.
4. K tomu, abyste mohli sledovat svůj oblíbený televizní pořad atd.

A to všechno můžete, ať jste v metru, na horách či na pláži.

Jižní Korea je zemí s nejlepším přístupem k internetu. Jen těžko byste našli kout bez digitálního pokrytí či příjmu televizního signálu, který můžete zachytit na mobilních telefonech s anténou. Všechny oblasti průmyslu, od dodávky potravin po veřejnou dopravu, závisí na počítačích a informačních technologiích. IT výrobky, jako např. počítačové čipy a mobilní telefony, tvoří přes třetinu korejského exportu. Asi se zeptáte, co za tímto vývojem stálo. Když začal IT sektor na počátku 90. let rychle růst, Jižní Korea si uvědomila, že se informační technologie mohou stát novým hnacím motorem budoucí ekonomiky, a investovala do nich. Tou dobou už se zemi podařilo vzpamatovat se z války a vybudovat průmyslovou základnu, díky které mohla pokračovat s výzkumem a rozvojem IT sektoru. Jižní Korea tak využila potenciálu trhu, kdy ještě v oblasti IT nebyla taková konkurence a trh byl otevřený pro nováčky. Jižní Korea se rovněž rozkládá na poměrně malém území s velkou hustotou obyvatel, a proto bylo relativně jednoduché zavést internet do každého koutu země. V neposlední řadě přispěl k rozvoji vysokorychlostního internetu i fakt, že Korejci rádi věci dělají okamžitě a co nejrychleji.

Poté, co se Korea ve druhé polovině 80. let industrializovala, změnil se i vládní systém. Po dlouhém období vojenských diktatur se prosadil demokratický způsob řízení státu.

V žebříčku zemí podle kvality demokracie sestavovaném americkou společností *Economist Intelligence Unit* se Jižní Korea v roce 2014 umístila na 21. místě, nejvýše ze všech asijských zemí. Řadí se tak mezi 24 zemí s plnou demokracií.

Díky industrializaci a demokratizaci země si Jižní Korea zajistila udržitelný rozvoj. A že to zvládla během tak krátké doby, nemá v současné historii světa obdoby.

Světové události v Jižní Koreji

V roce 1988 se v Soulu konaly Olympijské hry. Jejich pořádání v Koreji rozdělené studenou válkou bylo sice dramatické, ale na druhou stranu i symbolické – tyto hry byly chápány jako most k míru a usmíření. Her se účastnilo rekordní množství sportovců ze 160 zemí.

Maskot soulské olympiády

Při přípravách Korea mocně investovala do zlepšení národní infrastruktury a oblasti služeb, aby dosáhla světové úrovně. „Soul světu, svět Soulu“ nebylo jen prázdné heslo. Korejci se výrazněji otevřeli světu a více se s ním propojili.

TAJEMSTVÍ KOREJSKÉHO ÚSPĚCHU

Teď se pravděpodobně zeptáte, díky čemu se Jižní Korea stala jedinou zemí s takovým hospodářským rozvojem a politickou demokratizací z celkem 85 států, které vznikly nebo získaly nezávislost po 2. světové válce.

Korejská válka zanechala Jižní Koreu v dezolátním stavu. Na rozdíl od jiných rozvíjejících se zemí neměla Korea pro rozvoj příznivé podmínky – na jejím území se nacházelo velmi málo přírodních zdrojů a i po skončení války ji sousední Severní Korea nadále ohrožovala. Co tedy Jižní Koreji pomohlo, aby nepříznivé podmínky překonala a dosáhla hospodářského růstu a rozvoje demokracie? Co je jejím tajným receptem na úspěch?

V případě Koreje se šťastně zkombinovalo několik faktorů – silná odhodlanost vlády, vyškolení úředníci, úspěšní průmyslníci a schopná a ochotná pracovní síla.

Letní olympiády v Soulu se zúčastnili také reprezentanti Československa. Po skončení her si domů přivezli 3 zlaté, 3 stříbrné a 2 bronzové medaile. „Zlato“ si tehdy vybojovali tenista **Miloslav Mečíř**, atlet **Jozef Pribilinec** a sportovní střelec **Miroslav Varga**.

Miloslav Mečíř

Jozef Pribilinec

Miroslav Varga

Pod pojmem **infrastruktura** v národním hospodářství míníme silnice, železnice, vodní cesty, letiště a s nimi spojená zařízení, ale též vodovody, kanalizační či telekomunikační sítě nebo i fungující sociální a zdravotní služby.

VZDĚLÁNÍ

V zemi silně ovlivněné konfucianismem, jenž sloužil jako vůdčí princip po celé období dynastie *Čoson* (1392–1910), je velký důraz kladen na vzdělání, uspořádanost mezilidských vztahů a povinnosti dětí ke svým rodičům a předkům.

Konfucius

Když se Jižní Korea industrializovala, skoro všichni korejští dělníci byli gramotní a nové dovednosti se naučili bez problémů. K vysoké míře gramotnosti a rychlému osvojení nových dovedností přispěl *hangul*, unikátní jednoduchý systém písma vytvořený králem Sedžongem Velikým.

Většina Korejců ochotně investuje do vzdělání dětí, protože věří, že dobré vzdělání je klíčem jak k osobnímu úspěchu, tak k národnímu rozvoji. Vysoká kvalita pracovní síly a silné odhodlání hrály v historii Koreje zásadní roli, a pouze díky nim se země mohla dostat na vedoucí pozici v oblasti technologie a průmyslu, kde se nachází dnes. Vysoký poměr vzdělaných obyvatel přispěl i k demokratizaci země.

SÍLA NÁRODA

I v následném ekonomickém růstu po skončení korejské války zasáhlo Jižní Koreu několik krizí. Její ekonomika těžce utrpěla vnějšími dopady ropné krize ve druhé polovině 70. let, asijské finanční krize ve druhé polovině 90. let a světové finanční krize v roce 2008. Koreji se však podařilo z následků krizí rychle vzpamatovat. Mohlo k tomu dojít pouze díky jednotnému úsilí a odhodlání národa.

Během asijské finanční krize v roce 1998 stála Jižní Korea na pokraji hospodářského kolapsu a musela si vzít půjčku od Mezinárodního měnového fondu. I přes velmi bouřlivou ekonomickou situaci však země nezaznamenala odliv kapitálu do zahraničí.

Sbírka na splacení státních půjček

Místo toho lidé, staří i mladí, hromadně přicházeli a darovali zlato či drahé kameny (které patřily k rodinným pokladům a předávaly se dlouho z generace na generaci), aby zemi zachránili. Korea zvládla splatit půjčky v rekordně krátkém termínu v roce 2001 a z hospodářské recese vyšla ještě silnější než předtím.

Lotta Hitschmanová (28. 11. 1909 – 1. 8. 1990) byla původem pražská rodačka, která se hlásila k českému i židovskému původu. Studovala jazyky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde v r. 1933 získala doktorát z filozofie. Byla odpůrkyní nacismu a působila po řadu let jako novinářka. Po mnichovské dohodě emigrovala do Francie. V pozici utečenky pobývala ve Francii, Španělsku i Portugalsku. V roce 1942 se jí podařilo dostat do Kanady, která se stala její novou vlastí. Lotta, jež sama zakusila bídu, nedostatek jídla i pronásledování, se angažovala v celé řadě charitativních činností. Stala se známou humanitární pracovnicí a se svou organizací i dalšími kolegyněmi po zbytek života působila na řadě míst světa, které trápily hlad a chudoba.

Lotta Hitschmanová

Zajišťovala hmotnou pomoc např. v poválečném Československu, Řecku či v Korejské republice. Za své celoživotní snažení obdržela také řadu ocenění, mimo jiné **Řád za občanskou angažovanost**, který Lottě udělila Korejská republika.

MMF (Mezinárodní měnový fond) je nadnárodní organizací přidruženou k OSN. Usiluje o snížení chudoby ve světě, poskytuje rady vládám, sleduje hospodářský vývoj ve světě a někdy též půjčuje peníze státům, které potřebují finanční pomoc.

Hospodářská **recese** (neboli krize) je období, kdy klesá HDP, snižuje se objem výroby, zisky firem i zaměstnanost. Opakem je tzv. **konjunktura**, tedy období hospodářského růstu.

MEZINÁRODNÍ PODPORA A OBĚTI

Další neméně důležitou úlohu hrála mezinárodní podpora – během korejské války v letech 1950–1953 bránilo Jižní Koreu šestnáct zemí a o život přišlo přes 40 000 jejich vojáků. Po skončení války země obdržela mezinárodní pomoc, aby se mohla postavit na nohy. Bez této opory ve světě by Jižní Korea nikdy nemohla „zázračného" hospodářského a politického růstu dosáhnout.

HANGUL – SYSTÉM SPRÁVNÝCH HLÁSEK PRO VZDĚLÁNÍ LIDU

Korejci vyvinuli a dosud používají jedinečnou abecedu nazývanou *hangul*, která je považována za jeden z nejefektivnějších systémů písma na světě.

Sedžong Veliký

Během vlády krále Sedžonga Velikého, čtvrtého vládce dynastie Čoson a jednoho z největších panovníků v korejské historii, používali vzdělanci pro psaní čínské znaky. Tyto znaky však vznikly pro čínštinu, a nemohly proto plně vyjádřit výslovnost a gramatické významy v korejštině. Král Sedžong, vášnivý vzdělanec, chápal problémy lidu, jenž neuměl číst a psát, a snažil se najít řešení. To podle něj spočívalo v abecedě, která bude výhradně korejská a velmi jednoduchá. A tak roku 1443 vznikl hangul, tehdy nazývaný *hunmindžongum* („systém správných hlásek pro vzdělání lidu").

V úvodu královského dekretu, v němž je popsáno nové písmo, král Sedžong napsal:

„Řeč naší země se liší od čínštiny, a proto ji nelze čínsky správně zapsat. Následkem toho, i kdyby si některý z našich vzdělaných poddaných přál vyjádřit své myšlenky, v mnoha případech toho nakonec není schopen. S ohledem na to, můj lide, jsme právě vytvořili písmo s dvaceti osmi písmeny, takže bude možné, aby si jej každý lehce osvojil a využil ku prospěchu v každodenním životě."

Hangul patří mezi několik málo písem, jejichž tvůrci a čas vzniku jsou přesně zaznamenány. Na světě neexistuje žádný jiný případ, kdy by jeden konkrétní panovník vytvořil novou abecedu a prosadil ji jako oficiální státní písmo. Tuto jedinečnost vzniku a jazykové důležitosti ocenilo i UNESCO a zapsalo v říjnu 1997 hunmindžongum (neboli hangul) na seznam památek světového dědictví.

Dnešní podoba abecedy má 40 písmen – 19 souhlásek a 21 samohlásek. Kombinací těchto znaků můžete vyjádřit skoro všechny hlásky v korejštině. Chcete se zkusit naučit korejštinu?

UNESCO (organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu) sídlí v Paříži a sdružuje téměř 200 členských zemí. Podporuje mezinárodní spolupráci ve výše řečených oblastech. UNESCO stálo u vzniku prestižního Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví. Jeho součástí je jak korejské písmo hangul, tak i některé památkové zóny v Korejské i České republice.

Logo UNESCO

Zakladatelem a prvním panovníkem dynastie *Čoson* (1392–1910) byl král **Tchedžo**.

Posledním korejským monarchou z dynastie Čoson byl císař **Sundžong**, vládnoucí v letech 1907–1910.

Korejské písmo

Souhlásky

ㄱ	ㄲ	ㄴ	ㄷ	ㄸ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅃ	ㅅ	ㅆ
g/k	kk	n	d/t	tt	r/l	m	b/p	pp	s	ss
g/k	kk	n	d/t	tt	r/l	m	b/p	pp	s	ss

ㅇ	ㅈ	ㅉ	ㅊ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅎ
ng	j	jj	ch	k	t	p	h
ng	dž/č	čč	čch	kch	tch	pch	h

Samohlásky

ㅏ	ㅐ	ㅑ	ㅒ	ㅓ	ㅔ	ㅕ	ㅖ	ㅗ	ㅘ	ㅙ
a	ae	ya	yae	eo	e	yeo	ye	o	wa	wae
a	ä	ja	jä	ŏ	e	jŏ	je	o	wa	wä

ㅚ	ㅛ	ㅜ	ㅝ	ㅞ	ㅟ	ㅠ	ㅡ	ㅢ	ㅣ
oe	yo	u	wo	we	wi	yu	eu	ui	i
ö	jo	u	wŏ	we	ü	ju	ŭ	ŭi	i

Příklad slova

ㅎ + ㅏ + ㄴ = 한

h + a + n = **Han**

ㄱ + ㅜ + ㄱ = 국

g + u + k = **Guk**

한국 *Hanguk* – **Jižní Korea**

Největší český král **Karel IV.** má s korejským králem **Sedžongem Velikým** mnoho společného. Období, po která tito panovníci vládli, jsou v historii obou zemí vnímána jako zlatý věk. Oba králové byli velmi vzdělaní a sečtělí muži, kteří se zajímali o životy obyčejných lidí. Zatímco král Sedžong pro své poddané vytvořil hangul, Karel IV. pozdvihl češtinu na úřední jazyk (spolu s latinou a němčinou).

Karel IV.

Korejské písmo se přepisuje několika různými způsoby, aby jeho čtení bylo v daném jazyce co nejpřesnější. Existuje tak např. přepis (transkripce) český (dolní řádek), několik systémů užívaných v angličtině, ruská transkripce do azbuky a také transkripce do latinky, kterou vytvořili sami Korejci – tu jazykovědci nazývají standardní romanizací (horní řádek).

Korejština používá pro některé hlásky – např. neznělé *k* a znělé *g* – jediné písmeno, které se čte na různých místech ve slově buď jako *k*, nebo jako *g* (stejně to platí i u znělostních dvojic *t/d*, *p/b*, *č/dž* a *r/l*). Výslovnost má několik pravidel, z nichž nejdůležitější je to, že mezi samohláskami se čte vždy souhláska znělá, na jiných místech zpravidla neznělá. Někdy se výslovnost mění vlivem okolních hlásek, např. *n*, *m* a *r/l*.

Na letišti Václava Havla můžete spolu s ostatními jazyky vidět i korejštinu a korejské písmo

Hunmindžongum (vysvětlení a příklady) v knize, ve které král Sedžong Veliký popsal základy hangulu.

ŽIVOT ŠKOLÁKŮ V JIŽNÍ KOREJI

Jmenuju se Hyung-Ju Lee a je mi šestnáct. Mám mladší sestru Ji-Hae a náš táta je učitel.

Jmenuju se Ji-Hae Lee a je mi čtrnáct. Mám staršího bratra Hyung–Jua a naše máma je v domácnosti.

Žijeme všichni v Soulu. I když je to moderní město se spoustou mrakodrapů, my bydlíme v **hanoku**. Na dvoře máme vysoký komín od vytápění ondol, kterým se ohřívají podlahy v celém domě, takže se dá pohodlně spát na zemi.

Doma se scházíme až k večeři, nejraději jíme maminčin **pibimbap** (bibimbap), to je něco jako rizoto. Na stole máme spoustu mističek s nejrůznějšími omáčkami a zeleninou. Normálně jíme hůlkami, ale rýži vždycky lžící!

Navštěvuju střední školu, odpoledne ještě chodím do **hagwonu** a večer do knihovny. Musím teď hodně dřít, protože mě za dva roky čeká přijímací test na vysokou školu a chci se dostat na mezinárodní obchod na Soulskou národní univerzitu. Miluju sport. Fotbal, baseball, taekweondoo i snowboard… Chodím i na zápasy, v Soulu máme dokonce stadiony, na které se vejde sedmdesát tisíc diváků!

Do školy chodím ráda i díky krásné uniformě, kterou musejí nosit všichni středoškoláci: Na naší škole jde u dívek o bílou halenku a tmavě modrou sukni, u kluků o bílou košili a tmavě modré kalhoty. Škola zabere asi šest hodin. Jsem v posledním ročníku nižší střední školy.

Pibimbap je rýže s různými přísadami, např. s cuketou, sojovými klíčky, houbami, kousky vařeného masa a osmaženým vajíčkem. Může se podávat i k snídani a servíruje se nezamíchaný, často s pořádnou dávkou chilli pasty.

Pibimbap

Hanok je přízemní dřevěný dům postavený v tradičním korejském stylu. Je velmi dobře přizpůsoben místním klimatickým podmínkám a používá unikátní systém vytápění *ondol*. V Soulu tyto domečky naleznete ve čtvrti Pukčchon (Bukchon).
Slovo „hanok" je složeno ze slabik (čínských znaků) „han" – značící Korea – a „ok" – dům.

Hanok

Hagwon je soukromá odpolední škola, která je pro většinu žáků nezbytná a pro rodinu finančně náročná. Žáci se v ní učí látku, kterou nestihli probrat ve škole, a připravují se na přijímací zkoušky na vysokou školu.

Třída střední školy. Do jedné třídy na střední škole chodí minimálně dvojnásobný počet žáků než v české škole

O prázdninách jezdíme s celou rodinou na dovolenou na ostrov **Čedžudo**. Je tam krásně! A můžu se tam konečně pořádně potápět – a třeba jednou vylovím z moře ústřici s opravdickou perlou!

Nelíbí se mi namalované holky, ovšem líbí se mi hrdinka Yi-soo z filmu Vnitřní krása. Ten vypráví o klukovi, jenž se každý den probudí v jiném těle, ale pořád miluje tu stejnou holku.

Do hagwonu nechodím, místo toho mám odpoledne 4–5 hodin cvičení na housle a občas hraju i na *kajagum* (gayageum). Hudbu zbožňuju. Když hraju, mám pocit, že mi lidi kolem víc rozumí a také k nim mám blíž.

Proč se nás pořád vyptáváte? Vy jste z Česka?

Já vím, kde je Praha! Bydlí tam jeden můj kamarád, se kterým jsem seznámil na snowboardových závodech.

Když už je mi čtrnáct, tak jsem se začala líčit. Používat bělicí krém a oční linky. Sluší mi to víc a myslím, že u toho zůstanu. Někdy bych si chtěla obarvit vlasy jako holky v Evropě – ale my takhle zářivé barvy nemáme.

Ani pořádně nevím, kde je Česká republika, ovšem Prahu znám – v každém korejském romantickém seriálu vozí hrdinové z Prahy dárky. Ráda bych se k vám jednou podívala.

Univerzitní vzdělání v Korejské republice

Korejci, jak už zaznělo výše, si vždy vážili vzdělání. Vědomí jeho důležitosti je mladým stále vštěpováno. Po skončení základní (6 roků) a střední školy (3 roky) postupují studenti na vyšší střední školy (3 roky), kde se svědomitě připravují na vysokoškolské studium. Výsledky studia se totiž započítávají do studentova „skóre" a mohou ovlivnit jeho šance na přijetí na vysokou školu. V Koreji jsou vysoké školy rozlišovány podle úrovně a prestiže, nejžádanějších je 5 soulských univerzit: *Soulská národní univerzita*, technická univerzita *KAIST* (Korean Advanced Institute of Science and Technology), a univerzity *Jonse* (Yonsei), *Korjo* (Koryo) a *Songgjungwan* (Sungkyunkwan), jež má z výše uvedených nejdelší historii sahající až do 14. století. S řadou korejských univerzit spolupracují i české univerzity.

Univerzita Jonse

Ostrov Čedžudo je mezi Korejci vyhlášený i kvůli skvělým podmínkám pro potápění – pod hladinou můžete kromě černých vulkanických skal a nekonečného porostu chaluh spatřit i korálové útesy a hejna barevných ryb.

Pobřeží ostrova Čedžudo

PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI A KULTURNÍ PAMÁTKY JIŽNÍ KOREJE

Návštěvník Jižní Koreje si nemusí vybírat, zda se zaměří na historické památky či na přírodu. Obojího zde najde dostatek a často hned vedle sebe – ať je to prastarý klášter v horách ozdobený starobylými rytinami Buddhů ve skále nebo výstup do hor, ke kterým dojedete metrem.

Koreu tvoří asi ze 70 % hory, nepříliš vysoké, ale zato strmé, skalnaté, vybízející mnoho Korejců k výletům. Severní hranici Soulu ohraničují hory Pukhansan (Bukhansan) a Tobongsan (Dobongsan), ke kterým vede linka metra. V Koreji obvykle platí, že na horách nejste sami. O víkendech za pěkného počasí můžete potkat i desítky lidí, pro které je výšlap do hor skvělou relaxací.
Za nejkrásnější hory Jižní Koreje jsou považovány hory Soraksan (Seoraksan) blízko východního pobřeží. Skalnaté vrcholky hor jsou nejkrásnější na podzim, kdy se zbarvují japonské javory a vytvářejí pestrou podzimní scenérii.

Pukhansan

Výstup na vrchol hory Pukhansan

Hory Soraksan na podzim

Klášter Heinsa

Kvůli potlačování buddhismu během dynastie *Čoson* (14. až zač. 20. stol.) byly kláštery donuceny opustit města a přesunout se do hor. V každých korejských horách tak najdeme u pramene vody alespoň jeden klášter, kde se můžeme osvěžit na těle i na duši.

V horách Kajasan (Kayasan) blízko velkoměsta Tegu (Taegu) se nachází klášter Heinsa, v němž je možné prohlédnout si vzácnou památku UNESCO, ukázku korejského umění, zručnosti i filozofie – je zde uložen soubor více než 80 000 dřevěných desek *Tripitaka Koreana* ze 13. století, do kterých jsou čínskými znaky vyryty buddhistické texty.

Téměř každé hory v Koreji jsou národním parkem, proto se do nich platí mírné vstupné a často jsou vybaveny místy určenými k přespání – ať již jde o přístřešek, či o místo, kde si můžete postavit stan, nebo při troše štěstí o buddhistický klášter.

V Koreji se praktikuje i tzv. **temple stay** – pobyty v klášteře, kde si můžete na čas vyzkoušet život buddhistického mnicha.

Kolo s osmi paprsky – symbol buddhismu

Buddhismus přišel do Koreje z Číny a byl v prvních stoletích našeho letopočtu postupně přijímán a šířen, až nakonec zaujal místo státního náboženství. Buddhistické kláštery vzkvétaly až do konce 14. století, kdy převzala vládu v Koreji dynastie *Čoson*. Postupně byl buddhismus potlačen, kláštery se přesunuly z měst do samoty hor a státní doktrínou se stal konfucianismus. Ve 20. století došlo k velké obrodě buddhismu a také k prudkému nástupu křesťanství (hlavně protestantismu). Dnes je zhruba každý druhý Korejec věřící, a z toho je polovina buddhistů a necelá polovina křesťanů. Ostatní víry včetně konfucianismu jsou minoritní.

Nedaleko od města Kjongdžu (Gyeongju) se nachází v horách Tohamsan další významná památka UNESCO – klášter Pulguksa (Bulguksa), založený v době království Silla a v současnosti důkladně zrekonstruovaný. V jeho prostoru zaujmou dvě starobylé kamenné věže, jež ukrývaly vzácné buddhistické spisy a relikvie. Jedna z věží je zobrazena i na desetiwonové minci.

Od kláštera Pulguksa vede cesta na vrchol hory, kde se ve vzdálenosti asi 4 km nalézá další z památek UNESCO, svatyně Sokkuram (Seokguram). Je slavná díky velké starobylé soše Buddhy, vytesané do skály a obklopené řadou menších soch a reliéfů. Toto nádherné umělecké dílo mělo původně Koreu chránit před nájezdy nepřátel z východu.

Vstup do kláštera Bulguksa (Pulguksa)

Věž Sokkatchap (Seokgatap)

Sokkuram

Královské hrobky v Tumuli parku

Desetiwonová mince

V Kjongdžu si můžeme prohlédnout další historická místa, pavilon s umělým jezerem Anapči (Anapchi) nebo nejstarší astronomickou observatoř na Dálném východě Čchomsongde (Cheomseongdae) ze 7. století. Ta má tvar úzké věže vysoké asi 9 m, je zcela bez dveří a muselo se do ní vstupovat seshora.

Na hoře Namsan v blízkosti Kjongdžu je nespočet pagod, rytin buddhů do skal a dalších pozůstatků – svědků buddhistické historie království Silla.

Svatyně sedmi buddhů (Čchilbulam, Chilbulam) na hoře Namsan v Kjongdžu

Zamíříme-li po východním pobřeží k jihu, dostaneme se do města Kjongdžu (Gyeongju), bývalého hlavního města dvou významných království: Silla a Sjednocená Silla (35 př. n. l. – 935 n. l.). Důležitost města v tomto období připomíná velké množství památek, včetně těch zařazených mezi památky UNESCO – jde například o královské hrobky.

Ostrovy Koreje

Korejský poloostrov je velmi členitý na západní straně, sousedící s Čínou, a na jihu, kde se nachází nejvíce ostrovů, včetně největšího z nich – ostrova Čedžudo (Jejudo). Na východním pobřeží jsou poloostrovy i ostrovy vzácné, výjimku tvoří ostrůvek Ullundo a malé souostroví Tokto (Dokto).

Jedním z ostrovů nejbližších hlavnímu městu je, kromě Inčchonu (Incheon), na kterém je mezinárodní letiště, historicky významný ostrov Kanghwado. Při mongolských nájezdech ve 13. století sem uprchl celý královský dvůr a přestál tak bez nesnází celou dlouholetou invazi (což však neplatilo pro zbytek Koreje). Na hoře Manisan (464 m n. m.) údajně obětoval bohům mytický zakladatel Koreje *Tangun (Dangun)*.

Hallasan – nejvyšší hora Jižní Koreje

Čajová plantáž

Korejce a návštěvníky Koreje však nejvíce láká ostrov Čedžudo (Jejudo). Nachází se na jižní hranici Koreje a slibuje tak nejteplejší počasí a moře subtropického rázu. Tento sopečný ostrov má ve svém centru nejvyšší horu Jižní Koreje Hallasan (1 950 m n. m.). Na ostrově se také nacházejí čajové plantáže, které produkují vynikající korejský zelený čaj, velmi jemné a zvláštní chuti, zvaný *O'sullok*.

Ostrov Čedžudo je oblíbeným cílem svatebních cest korejských dvojic, a proto je zde silně rozvinutý turismus, hlavně v jižní části ostrova, která je plná hotelů.

Pobřeží ostrova Čedžudo, oblíbené destinace sportovních a amatérských potápěčů

Ostrov Marado ležící na jižní hranici Korejské republiky

Malé souostroví **Tokto** (Dokto) je dodnes zdrojem napětí v korejsko-japonských vztazích. Je obýváno a spravováno Korejci a považováno za historickou součást Koreje. Od jejího pobřeží je vzdáleno 217 km (od korejského ostrůvku Ullundo 87 km, od japonského souostroví Oki 158 km). V r. 1954 Japonsko požadovalo, aby byl případ posouzen Mezinárodním soudním dvorem – Jižní Korea však tento požadavek odmítla, protože nárok neuznává a považuje ho za pozůstatek japonské anexe v r. 1910.

Tangun (Dangun) je mýtický polobůh, vnuk boha Slunce Hwanina. Jeho syn Hwanung kdysi sestoupil na zem. Zde proměnil kouzlem medvědici v ženu, ale až poté, co podstoupila zkoušku – musela zůstat 100 dní v jeskyni a jíst jen pelyněk a česnek. Medvědice to dokázala a již po 21 dnech se stala ženou, které se pak narodil syn Tangun. Ten založil v roce 2 333 př. n. l. první korejské království Kočoson.

V **muzeu čaje** se dozvíme více o čaji a jeho pěstování v Koreji. Kromě ochutnávky různých druhů čajů můžeme zkusit i oblíbenou zmrzlinu ze zeleného čaje (avšak pozor, zmrzlina má stejné povzbuzující účinky jako nápoj!)

Zmrzlina ze zeleného čaje

Nejjižnějším územím Korejské republiky je maličký ostrov **Marado**, vzdálený asi 8 km od Čedžuda. Má rozlohu 0,3 km čtverečního a žije na něm asi 90 lidí.

KOREJSKÁ KUCHYNĚ

Korejské jídlo a nápoje vycházejí ze zpracování místních plodin a darů přírody. Kuchyně je velmi pestrá a často pálivá díky hojnému užívání chilli papriček, ať už čerstvých, prášku z nich nebo pasty.

Chilli papričky práškové (vlevo) a sušené (vpravo)

Základem korejské stravy je dušená rýže, která se na rozdíl od Česka považuje za hlavní chod. Může se podávat bílá, ale také smíchaná s jinými obilninami (například ječmenem) nebo fazolemi. Existuje dokonce rýže z devíti obilnin. K rýži se podávají různé přílohy zeleninové či masové, polévky, ochucovací omáčky, bylinky či saláty.

Bohatě prostřený stůl

Korejské kimčchi (kimchi)

Nejznámější přílohou je korejské *kimčchi (kimchi)*. Je to nakládaná zelenina – nejčastěji čínské zelí – doplněné česnekem, chilli papričkami a dalšími dochucovadly. Je to velmi pálivá obdoba našeho kysaného zelí, plná vitamínů. Stejně jako u nakládaného zelí existuje mnoho různých receptů a některé rodiny ten svůj považují za rodinné tajemství!

Jako další přílohy se podávají různé bylinky, mladé kapradí, oblíbená je i bílá ředkev nebo mořské řasy.

Korejci mají kromě zeleniny velice rádi ryby a plody moře, ale i maso – vepřové, kuřecí či hovězí. Umějí z něj připravovat řadu chutných polévek, jež jsou tak syté, že se podávají jako hlavní jídlo. Maso též nakládají s kořením a grilují ho. Specialitou jsou marinované jemné hovězí plátky *pulgogi (bulgogi)* nebo oblíbené *kalbi (galbi)* – grilovaná vepřová žebra nebo jen plátky vepřového masa.

Společné stolování

K jídlu pijí Korejci často vodu. Pití pravého čaje je mnohem méně rozšířené než v Číně či Japonsku. V Koreji se čaj pěstuje jen na několika místech (např. na ostrově Čedžudo) a je velmi chutný a drahý. Pijí se různé ovocné nápoje; čaj ze ženšenu, který prohřívá a podává se s medem a piniovými semínky; sladký nápoj z rýže *šikhje*, ve kterém u dna plave vždy několik měkkých zrnek; skořicový čaj; odvar z ječmene i slabá káva.

Ženšenový čaj, v pozadí kořen ženšenu

Místo příboru se v Koreji používají při konzumaci jídla tenké **kovové hůlky** a **ploché lžíce** – rýže a polévka se jedí lžící a přílohy se nabírají hůlkami. Korejci jsou tak šikovní, že dokážou hůlkami obrat pečenou rybu nebo oddělit kuřecí maso v polévce od kosti.

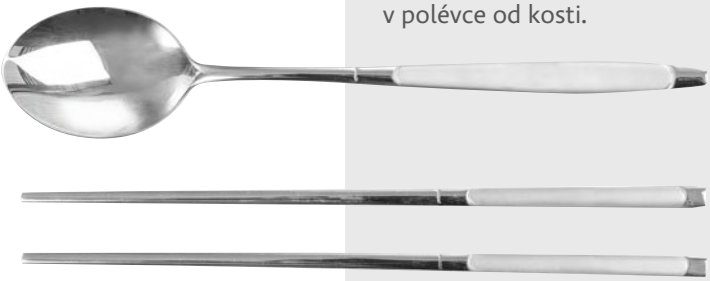

Korejci jedí rádi a při jídle upřednostňují společnost. Otázka *Už jsi jedl/a?* je obvyklým pozdravem a přátelé i kolegové často vyrážejí na společné obědy či večeře. Po takové večeři však není obvyklé zůstat ve stejném podniku po celý večer. K dalšímu popíjení oblíbené místní pálenky *sodžu (soju)* nebo piva se Korejci přesouvají do hospod a klubů, které někdy obejdou i tři za večer. Příjemné setkání končívá v místním karaoke – tzv. *norebangu*.

KOREJSKÁ TRADIČNÍ HUDBA A TANEC

Korejská tradiční hudba má zvláštní pomalý charakter, založený na tempu odpovídajícímu klidnému dechu. V lidové hudbě je typické postupné zrychlování tempa z pomalého do velice rychlého. Tato proměna stále více upoutává hráče i posluchače, kteří se v konečné rychlé produkci mohou dostat až do transu. Je typická pro lidové hudební slavnosti *Nongak*.

Vystoupení Nongak

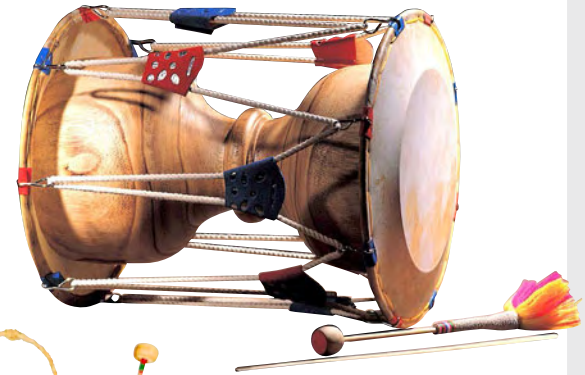

Čtyři bicí nástroje Samulnori

Známé je vystoupení zvané *Samulnori*, neboli hra na čtyři bicí nástroje. Hudba je často doprovázena tancem a točením dlouhou mašlí připevněnou na čepici. Čtyři bicí nástroje *Samulnori* jsou velký buben, buben *čanggu* ve tvaru přesýpacích hodin, gong a malý ruční gong. Vynikající je např. skupina Kim Toksu.

Korejská hudba a tance byly uznány jako památky nehmotného dědictví UNESCO, které oceňuje unikátní tradice a kulturní jevy z celého světa. Vysokou dvorskou hudbu představuje rituální hudba. Ta je hrána při obřadech věnovaným královským předkům dynastie *Čoson*, jež se konají ve svatyni Čongmjo.

Lidovější podoby hudby představují písně, z nichž nejznámější a jako památka UNESCO také zapsaná je píseň *Arirang*. Zpívá se na různá slova a s různým nápěvem po celé Koreji. Její nejrozšířenější verzi lze slyšet i při mnoha oficiálnějších příležitostech, např. při fotbalových utkáních.

Jedinečné divadelní představení jednoho herce a zároveň zpěváka, který zpívá sám celou hru a je doprovázen jediným bubnem, se nazývá **pchansori**. Zpěvák či zpěvačka vypráví a zpívá specifickým hrdelním hlasem známý lidový či historický příběh, jehož děj doprovází gesty a pohyby vějíře. Toto umění se objevilo v 18. století a udržuje si svou popularitu dodnes. Pchansori a život jeho hráčů ukazuje film Sopchjondže (1993), oceněný na filmovém festivalu v Cannes.

Maskový tanec

Pro Koreu jsou typické i masky, které se používají při tanečních a divadelních vystoupeních.

Arirang je jméno hory, kterou v písni přechází milý opouštějící svoji dívku. Dívka však doufá, že jej rozbolí nohy a vrátí se k ní.

KOREJSKÁ POPKULTURA

Úspěch Koreje nelze zužovat jen na ekonomiku – poslední dobou se dostalo velkého světového ohlasu i korejské popkultuře.

Před deseti lety začala čínská média používat termín „korejská vlna“ (korejsky hallju) pro označení obliby korejské popkultury v Číně. Korejské televizní seriály, jako např. *Zimní sonáta* či *Klenot v paláci*, se umístily vysoko na žebříčcích sledovanosti v asijských zemích.

Kolem roku 2010 se situace začala radikálně měnit. K-pop se s idoly a kapelami jako *Big Bang* a *Girls Generation* stal zcela novým trendem a posunul se za hranice Asie do Evropy, Ameriky a dále do světa.

Píseň *Gangnam Style* pomohla zpěvákovi PSY na světová pódia. V roce 2012 se vyšvihla mezi nejlepší novinky a také se stala nejsledovanějším klipem na YouTube s více než 2 miliardami zhlédnutí. Za svůj úspěch vděčí kombinaci dostupných sociálních médií, jako je YouTube, a jednoduché, avšak návykové melodii.

Klenot v paláci *vyrobila v roce 2003 společnost MBC. Tento televizní seriál vypráví příběh mladé ženy Čanggum, královské kuchařky, která si získala důvěru krále Čungčonga z dynastie Čoson (vládl v l. 1506–1544) a stala se královskou lékařkou.*

Flash mob ve Francii

Fanynky K-popu

Korejská vlna v České republice

Víte, že i v Česku je mnoho fanoušků korejské popkultury? Vznikl tu dokonce fanklub, který má asi 1 400 členů a který pořádá mnoho různých aktivit.

Flash mob korejského popu na Václavském náměstí

Od roku 2011 se v Praze koná pravidelně festival K-popu. Vítěz soutěže letí do Koreje na světový festival K-popu, na kterém se utkávají finalisté z celého světa. Zástupci z naší republiky jsou silnými konkurenty, v roce 2012 vyhrála česká skupina O.M.G. hlavní cenu v kategorii „nejlepší vystoupení“. V roce 2013 se reprezentanti z Česka umístili na třetím místě a v roce 2014 na místě druhém.

Flash mob – anglický výraz pro velkou skupinu lidí, kteří se setkají na veřejném místě za účelem krátké aktivity, často i humorné, a pak se opět rychle rozejdou. Mohou si například společně zatančit v rytmu některé populární písně. K domluvě slouží nejčastěji internet a různé sociální sítě (např. Facebook).

Korejská vlna – hallju, anglicky psáno též hallyu – označuje proud korejské populární kultury (zejména televizních seriálů a populární hudby), která začala od 90. let 20. století pronikat za hranice Jižní Koreje a získávat velkou oblibu nejdříve v sousedních asijských zemích, později také v Americe a Evropě.

Hlavní cenu na festivalu v K-popu v roce 2012 vyhrála skupina O.M.G.

V roce 2013 získala bronzovou medaili skupina Six of a Kind.

Láska Korejců k Praze

Praha je bezpochyby nádherné město oblíbené mezi cizinci po celém světě – a Korejci nejsou výjimkou. Korejský televizní seriál *Milenci v Praze* (2005) se natáčel v českém hlavním městě a získal velký ohlas právě díky krásným a romantickým záběrům Prahy. Od vysílání seriálu se Praha stala častým výletním cílem korejských turistů.

Upoutávka na seriál Milenci v Praze

K-drama je označení pro korejské televizní seriály, které si získávají velkou oblibu nejen u domácího publika, ale i v zahraničí. Vyznačují se velkým smyslem pro rodinné hodnoty, věrnost a čest, cudností s minimem intimních kontaktů mezi postavami a hvězdným hereckým obsazením.

K-pop je korejská populární hudba, kterou představují zejména různé dívčí či chlapecké hudební skupiny, jež doprovázejí zpěv zajímavými a originálními tanečními vystoupeními.

Hudební skupina Girls Generation

Hudební skupina Big Bang

BUDOUCNOST A VÝZVY JIŽNÍ KOREJE – SJEDNOCENÁ KOREA

Zatímco z hlediska politického a ekonomického systému se Severní a Jižní Korea zásadně liší, z hlediska dějin a kultury se jedná o jeden národ sdílející společnou dvoutisíciletou historii (kromě posledních 60 let od dob korejské války), hovořící stejným jazykem a používající písmo *hangul*, stejně jako v České republice žijí Češi hovořící stejným jazykem – češtinou.

Během války a následného rozpůlení národa došlo i k rozdělení rodin. Jenom v Soulu bydlí asi sedm milionů lidí, kteří mají příbuzné za hranicí a ani nevědí, jestli jsou stále naživu. Od roku 1985 uspořádaly obě země několik setkání rodin, ale mnoho z nich stále nenašlo své příbuzné.

Pak Kun-hje je první prezidentkou v dějinách Jižní Koreje. Svého úřadu se ujala v roce 2013.

O sjednocení Koreje dosaženém mírovými prostředky sní nejenom tyto rozdělené rodiny, ale celý národ. V tomto duchu se vyjádřila i prezidentka Korejské republiky Pak Kun-hje (Park Geun-hye) v Drážďanech, kde připomněla podobnost situace v historii Německa a důležitost jeho sjednocení. Prezidentka rovněž předložila plán sjednocení, které by probíhalo navázáním styků v politicky necitlivých oblastech, jako jsou kultura, historie, dobročinnost a rozvoj.

Severokorejští vojáci hlídkující na hranici mezi oběma Korejemi

Nepřekvapuje nás, že vzhledem k obrovskému ekonomickému a politickému rozdílu mezi oběma současnými Korejemi bude takové sjednocení velmi náročné a nákladné. Zatímco HDP Jižní Koreje v roce 2014 dosáhl přibližně 29 000 dolarů na hlavu, HDP Severní Koreje je odhadován na pouhých 854 dolarů. Další překážkou pro sjednocení jsou provokativní akce Severní Koreje.

Scény ze setkání rodin z obou částí rozdělené Koreje

Jak jste se již mohli dočíst v kapitole věnované historii, Korea není země, která by se před překážkami vzdávala – a tak jižní část poloostrova stále věří, že se postupnými rozhovory se Severní Koreou přiblíží ke spojení a Korejský poloostrov bude znovu sjednocen.

Prezidentská kancelář Jižní Koreje dokonce vytvořila speciální komisi připravující sjednocení, které se účastní poradci vládního i soukromého sektoru a diskutují o důležitých otázkách spojených se sjednocením. Zároveň vymýšlejí postupné kroky, jež by měly zmírnit problémy vznikající během procesu sjednocení i po něm.

Sjednocení však nelze vnímat jenom jako problematickou záležitost. Jednota Korejského poloostrova výrazně přispěje k míru a stabilizaci celého regionu a dodá sjednocené Koreji obrovskou perspektivu – spojí se vzdělaná severokorejská pracovní síla s jihokorejskými manažerskými dovednostmi a kapitálem.

Sjednocením Koreje se také rozšíří železniční přepravní síť procházející Ruskem a Střední Asií až do Evropy a tím se otevřou nové možnosti v nákladní i osobní přepravě. Česko a Korea tak mohou být v budoucnu znovu spojeny též po zemi. Mohli byste nasednout na vlak v Praze a pokračovat přes Střední Asii a Rusko do Koreje a obráceně.

KOREA A ČESKO

Turisté i firmy, které potřebují vyslat své zaměstnance, mohou pro spojení mezi Prahou a Soulem využít přímé lety, které zajišťuje od roku 2013 společnost *Korean Air*.

Přímé spojení vedlo k podstatnému nárůstu počtu korejských návštěvníků v České republice – v současnosti je to jediný přímý let mezi severovýchodní Asií a Českem. Do budoucna se chystá větší propojení i s lety z jiných asijských zemí, jež podpoří cestování a turismus mezi Prahou a Soulem.

Do Česka však nejezdí pouze turisté, ale investují zde a podnikají i velké korejské firmy – např. *Hyundai* v roce 2006 vybudoval velký automobilový závod v Nošovicích a brzy ho má následovat mimo jiné známý korejský podnik *Nexen Tire.*

Spolupráce mezi oběma zeměmi se však nesoustředí pouze na obchod a turismus, nýbrž i na kulturu. V roce 2009 bylo v Soulu otevřeno informační centrum o České republice, jehož cílem je ještě více prohloubit zájem Korejců o českou zemi. Centrum sídlí ve zmenšené kopii Staroměstské radnice, která má upomínat originál vzdálený tisíce kilometrů v Praze. Nachází se v něm rovněž knihovna s publikacemi o České republice a střední Evropě, výstavní a konferenční sál. Na své si zde přijdou milovníci českého výtvarného umění, filmu, hudby a literatury, ale i zájemci o česko-korejskou historii.

Replika Staroměstské radnice v Soulu

Kopii Staroměstské radnice nechal postavit Tai H. Ham, majitel řetězce česko-korejských restaurací v Soulu. Její tvůrci si dali záležet na každém detailu, a tak na budově naleznete i orloj s astrolábem a populární postavou Kostlivce. Samotný hodinový stroj byl vyroben v Japonsku, zbytek je práce zručných korejských rukou.
Tai H. Ham za podporu vzájemné spolupráce a vztahů Koreje a České republiky obdržel ocenění Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Znak Nošovic

Nošovice jsou malá obec, ležící u Frýdku-Místku v české části Slezska, s přibližně tisícovkou obyvatel. První zprávy o ní pocházejí z 2. poloviny 16. století. Lidé se tu tradičně živili zemědělstvím. Symboly připomínající zemědělství a pivovarnictví se objevují také na městském znaku a vlajce. V moderní době byla v těsné blízkosti obce vybudována automobilka Hyundai, která mimo jiné zvýšila povědomí o obci v rámci celé České republiky a učinila z Nošovic významné průmyslové středisko.

Slavnostní otevření automobilky Hyundai v Nošovicích (2009)

Svou činnost české informační centrum ne nadarmo zahájilo výstavou o českém skle. České sklo a sklářská tradice jsou v Koreji nesmírně populární, což dokazuje i úspěšná výstava Příběh českého skla, kterou v roce 2015 uspořádalo Národní muzeum Koreje ve spolupráci s českým Národním muzeem a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze. Návštěvníci výstavy mohli obdivovat starověké ozdoby, gotické vitráže, broušený křišťál, secesní sklo, ale např. i vzácný Jungmannův pohár či variaci na fotbalový zápas Československo–Švédsko z 30. let 20. století – to vše je zaujalo natolik, že o vystavených exponátech živě diskutovali u vitrín a sdíleli fotografie a videa prostřednictvím sociálních sítí.

Návštěvníci Národního muzea Koreje na výstavě živě diskutují

Na poli literatury probíhá spolupráce mezi nakladatelstvím Argo a Korejským institutem pro překládání literatury – české nakladatelství se zavázalo publikovat deset přeložených titulů. Mezi již vydanými autory jsou i přední korejští spisovatelé současnosti: *Kim Jongha* a *I Munjol*. Oba literáti navštívili v roce 2015 mezinárodní veletrh Svět knihy, kde se zúčastnili besedy s českými čtenáři.

Křest románu Říše světla (Kim Jongha)

Literární provoz mezi Českou republikou a Jižní Koreou je obousměrný. V roce 2014 vydalo korejské nakladatelství The Open Books nejslavnější román Miloše Urbana *Sedmikostelí*. Miloš Urban se zúčastnil křtu své knihy v Soulu a zároveň proběhla i projekce filmu *Santiniho jazyk*.

Na závěr je nutno zmínit, že Jižní Korea miluje též českou hudbu – zejména tu vážnou. Skladby našich významných skladatelů Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany nesmějí chybět na jakémkoliv větším koncertě či kulturní události a představila je i Česká filharmonie na asijském turné v rámci Roku české hudby (2014).

Obálka knihy Básník od I Munjola, vydané r. 2014 v Praze

Miloš Urban v Soulu

Miloš Urban je populární současný český spisovatel – vydal doposud více než desítku knih, z nichž nejznámější jsou raný detektivní román *Sedmikostelí*, vracející čtenáře do prostředí středověké Prahy, a *Santiniho jazyk*, který byl zfilmován režisérem Jiřím Strachem.

Pěvecké vystoupení Lucie Silkenové na slavnostním večeru česko-korejských diplomatických vztahů (Rudolfinum, Praha, 3. 10. 2015)

Árie „Měsíčku na nebi hlubokém" z Dvořákovy Rusalky zazněla v podání sopranistky Lucie Silkenové i na koncertě k 25. výročí česko-korejských diplomatických vztahů.